

קריטריונים לבחון ASD לפי ה-DSM-V:

באדיבות שרון ארבל

A לקויות ממושכות בתקשורת החברתית ובאינטראקציה החברתית במגוון הקשרים, אשר אינו תוצאה של עיכוב התפתחותי כללי, ושמואופיין בשלושת הבאים:

1. לקות בהדדיות רגשית-חברתית; החל מיזימה חברתית אבנורמלית וחוסר יכולת לנהל שיחה הדדית, דרך שיתוף מופחת בתחומי עניין, רגשות וחוויות, עד כדי העדר מוחלט של יזימה של אינטראקציה חברתית.
2. לקויות בשימוש בהתנהגויות תקשורת לא מילולית לצרכי אינטראקציה חברתית. החל מקשיי אינטגרציה בין תקשורת מילולית ובלתי מילולית, דרך קושי ליצור קשר עין ולהתבטא באמצעות מחוות ושפת גוף, או קושי להבין ולהשתמש בתקשורת לא מילולית, ועד כדי העדר מוחלט של הבעות פנים או מחוות.
3. לקות בפיתוח ושימור של קשרים חברתיים תואמי שלב התפתחותי (מעבר לקשר עם הורים ודמויות מטפלות), החל מקשיים להתאים את ההתנהגות להקשרים חברתיים שונים, דרך קושי לחלוק פעילויות דמיון ומשחק במהלך יצירת קשר חברתי, ועד כדי התרשמות מהעדר מוחלט של עניין באנשים.

B דפוסי התנהגות, עניין, ופעילות צרים וחזרתיים, הבאים לידי ביטוי בלפחות שניים

מהמאפיינים הבאים:

1. דיבור, תנועות מוטוריות, או שימוש בחפצים שהוא סטריאוטיפי וחזרתי (כמו למשל תנועות סטריאוטיפיות מוטוריות, אקולליה, שימוש חזרתי באובייקטים, או ביטויים אידיוסיןקרטיים).
2. הצמדות מוגזמת לרוטינות, דפוסי התנהגות מילולית או בלתי מילולית שהם בעלי אופי טקסי, או התנגדות רבה לשינויים (למשל, טכסים מוטוריים, התעקשות על נתיב נסיעה או על מאכל מסוים, שאלות חזרתיות, או מצוקה רבה כתוצאה משינויים קטנים).
3. תחומי עניין מצומצמים ומקובעים שהם לא נורמליים באינטנסיביות או במוקד שלהם (למשל, היקשרות או עיסוק רב בחפצים מוזרים, תחומי עניין ממוקדים יתר על המידה או חזרתיים).
4. יתר או תת תגובתיות לקלט חושי או עניין מיוחד באספקטים הסנסוריים של הסביבה (כמו אי הענות לכאב/חום/קור, תגובה אברסיבית לקולות או טקסטורות מסוימים, הרחה או

טעימה של חפצים, עניין רב באורות או באוביקטים מסתובבים).

C על הסימפטומים להתקיים בילדות המוקדמת (אף כי יתכן שלא יבואו לידי ביטוי מלא עד

שהדרישות החברתיות יעלו על המשאבים המוגבלים).

D יחדיו, הסימפטומים מגבילים ופוגעים בתפקוד יומיומי.

סוג דרגות חומרה/מידת התמיכה הנדרשת:

דרגת החומרה	א- תקשורת חברתית	ב. תחומי עניין מצומצמים והתנהגויות חברתיות
דרגה 3 דורש תמיכה משמעותית מאוד	<p>חסרים חמורים במיומנויות התקשורת החברתית המילולית והלא-מילולית הגורמים להפרעה ניכרת בתפקוד.</p> <p>יזמה מצומצמת מאוד לאינטראקציות חברתיות ותגובה מינימאלית לפניות של אחרים. למשל אדם עם מעט מילים בדיבור ברור אשר לעיתים נדירות יזם אינטראקציה, וכאשר יזם, מבצע פניות לא רגילות לקבלת צרכים בלבד ומגיב רק לפניות חברתיות מאוד ישירות.</p>	<p>חוסר גמישות בהתנהגות, קושי קיצוני בהתמודדות עם שינוי או התנהגויות מצומצמות/חזרתיות אשר מפריעים מאוד לתפקוד בכל התחומים.</p> <p>מצוקה/קושי בולטים בשינוי המיקוד או הפעילות.</p>
דרגה 2 דורש תמיכה משמעותית	<p>חסרים בולטים בשימוש במיומנויות תקשורת חברתית מילוליות ולא מילוליות; הקשיים החברתיים בולטים גם כשיש תמיכה</p> <p>יזימה מוגבלת של אינטראקציות חברתיות ותגובה מוגבלת ולא תקינה לפניות חברתיות מצד אחרים. למשל, אדם המדבר במשפטים פשוטים, אשר האינטראקציה שלו מוגבלת לתחומי עניין מוגבלים וצרים, ויש לו תקשורת לא-מילולית שאינה מותאמת (מוזרה) באופן בולט.</p>	<p>חוסר גמישות בהתנהגות, קושי בהתמודדות עם שינוי, או התנהגויות מצומצמות/חזרתיות אחרות המופיעות באופן תדיר מספיק שהן ברורות לצופה המזדמן ומפריעות לתפקוד במגוון הקשרים. מצוקה ו/או קושי בשינוי המיקוד או הפעילות.</p>
דרגה 1 דורש תמיכה	<p>ללא תמיכה, הקשיים החברתיים-תקשורתיים גורמים לליקויים בולטים.</p> <p>קושי ביזימה של אינטראקציות חברתיות ומראה דוגמאות ברורות של תגובות לא טיפוסיות או לא מוצלחות לפניות חברתיות מצד אחרים. ייתכן ונראה כבעל עניין מופחת באינטראקציות חברתיות.</p> <p>לדוגמא, אדם שמשוגל לדבר במשפטים מלאים</p>	<p>הטקסים וההתנהגויות החזרתיות גורמים להפרעה בולטת בתפקוד בהקשר אחד או ביותר.</p> <p>מתנגד לניסיונות של אחרים להפסיק את הפעילות הסטריאוטיפית או להסיט את הקשב מתחומי העניין המקובעים.</p>

ובתקשורת, אבל השיח ההדדי (הלוך ושוב) שלו עם
אחרים נכשל וניסיונותיו ליצור חברים הנם לא רגילים,
מזרזים ולרוב לא מוצלחים.

בין ההשלכות והשינויים המשמעותיים ב-DSM החדש:

- הקטגוריות הישנות של PDD ואספרגר מבטולות, כל הילדים על הרצף יוגדרו כאוטיסטים ברמות תפקוד שונות: לדוגמה: **תסמונת אספרגר**, לא תהיה קטגוריה נפרדת, אלא תתואר כאוטיזם עם רמה קוגניטיבית ורמה שפתית גבוהות.
- **איחור שפתי** יוצא מרשימת הקריטריונים לאוטיזם.
- הוכנס קריטריון חדש של **הפרעה בוויסות התחושתית** שמופיע אצל ילדים רבים ברצף ולא נכלל בעבר ברשימת הקריטריונים בספר.
- הוכנסה אבחנה חדשה נפרדת של: **הפרעה חברתית-תקשורתית (SCD)**, שתעמוד בפני עצמה ותאפיין גם ילדים שאינם ברצף האוטיזם. משמעות הדבר, שאחוזים בודדים בלבד מהילדים שאובחנו עד היום כאוטיסטים יקבלו אבחנה חדשה זו במקום אבחון ברצף האוטיזם.
- בוטלה המגבלה, לפיה תסמיני אוטיזם חייבים להתקיים לפני גיל 3. זאת, כיוון שלעיתים ילדים מאובחנים רק בגיל 10 או מאוחר יותר, כאשר בגיל צעיר יותר קשה לאבחנם עם אוטיזם.
- נוסף אלמנט של דרגות חומרה, המסווג את רצף האוטיזם לפי היקף התמיכה לה הילדים זקוקים: תמיכה מאוד משמעותית, תמיכה משמעותית, ותמיכה בלבד.
- במספר קטגוריות ההתנהגות לפיהן מאובחן אוטיזם- בספר הישן היו שלוש קטגוריות, בהן: חברתית, תקשורתית, והתנהגות סטריאוטיפית (חזרתית). בספר החדש, יהיו רק 2 קטגוריות: החסרים החברתיים והתקשורתיים (שאחדו לקטגוריה אחת), והתנהגות סטריאוטיפית כקטגוריה נוספת. הסיבה לאיחוד היא, שלא ניתן להפריד קלינית בין התסמינים החברתיים והתקשורתיים.